

Senfølger efter seksuelle overgreb

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

- Fader og datter kysser hinanden på munden (3-11)
- Fader og datter kysser hinanden på munden (11-13 år)
- Fader masturberer mens han fantaserer om sin datter
- Moder masturberer mens hun fantaserer om sin søn
- Broder og søster udforsker hinandens kroppe (skolealderen)
- Broder og søster udforsker hinandens kroppe (halv voksen)
- Brødre udforsker hinandens kroppe
- Søstre udforsker og berører hinandens kroppe
- Fader tager bad sammen med sin 11-årige datter
- Familien medlemmer i forskellig alder går nøgne omkring i hjemmet
- En 12-årig kravler op i sengen til sin mor og kæler med hende, efter faderen er taget af sted.
- En far får erektion mens hans lille datter sidder på hans skød

Kilde: Eva Hildebrand og Else Christensen:
Familier med seksuelt misbrug af børn

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

- En mor nyder at se sin halv voksne søns nøgne overkrop, mens han udfører sport i skolen
- En 4-årig kravler op i sengen til sine nøgne forældre om morgenen
- En 8-årig ?
- En 12-årig?
- En 16-årig?
- En moder som stimulerer sit spædbarns penis ved at "kilde" ham når hun skifter han ble, og kan se, at han kan lide det
- To kusiner/fætre leger "læge" med hinanden
- En familie sidder nøgen sammen i en sauna, familien medlemmerne er forskellig alder
- Samleje mellem fader og han 17-årige datter
- Samleje mellem halv voksne søskende

Kilde: Eva Hildebrand og Else Christensen:
Familier med seksuelt misbrug af børn

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Incest forekommer, når et familiemedlem - d.v.s. en person som enten permanent eller midlertidigt opfylder den rolle – i en magtfuld position forsøger at tilfredsstille et behov f.eks. et magtbehov, behov for nærkontakt, for accept hos et andet familiemedlem i en mindre magtfuld position ved at seksualiserer dette behov. Seksualiseringen kan gælde alt fra kærtegn, kys, gentagne verbale ytringer om personens bryster og andre legemsdele til oralt, analt, og genitalt samleje og masturbation med eller foran offeret.

Kilde: Eva Hildebrand

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Relationsperspektivet

Traumeperspektivet

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Det misbrugte barn efterlades med en smertefuld oplevelse af at være blevet svigtet og efterladt i en verden, der ikke længere er sikker.

Det forræderi mod barnets tillid, der er indeholdt i ethvert overgreb, bryder ubrydelige bånd og ændrer noget fundamentalt i barnet: Det bliver den referenceramme, som barnet og senere den voksne betragter den verden af relationer, han eller hun indgår i:

”Der er ikke noget jeg længes så meget efter som nærhed – og der er ikke noget jeg frygter så meget som nærhed”

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Det misbrugte barns "opgaver"

- Barnet skal finde en udvej til at bevare en følelse af tillid til mennesker, der ikke er til at stole på.
- Barnet skal finde sikkerhed i en situation, der er usikker.
- Barnet skal finde kontrol over tingene i en situation, der er frygtelig uforudsigelig.
- Barnet skal finde styrke i en situation, hvor det reelt er hjælpeløst.
- Barnet skal finde håb i en situation, der reelt er håbløs.

Kilde: "I voldens kølvand", J. Herman, Hans Reitzels forlag, 1995

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Mulige "betydninger" af seksuelt misbrug for børn

1. Jeg kan lide det, og det er ikke rigtigt.
2. Jeg kan lide det, og det er rigtigt.
3. Jeg kan ikke lide det, det er ikke rigtigt.
4. Jeg kan ikke lide det men det er rigtigt.
5. Jeg ved det er forkert, men det gør mig speciel.
6. Jeg elsker min far, men jeg hader ham for at gøre det.
7. Jeg er stolt af at blive behandlet som en voksen.
8. Jeg kan lide det, men mor er virkelig rasende.
9. Jeg kan ikke lide det, men mor vil have mig til at gøre det.

Kilde: Noel Larsen, USA

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Mulige "betydninger" af seksuelt misbrug for børn

10. Jeg kan lide det, og det gør mine søstre jaloux.
11. Jeg kan ikke lide det, så jeg vil beskytte mine søstre.
12. Jeg er forfærdelig, fordi jeg forleder min forælder/mine forældre.
13. Jeg må være skrækkelig, når Gud straffer mig på denne måde.
14. Nu har jeg "krammet" på far/mor.
15. Mor vil dø, hvis jeg ikke gør det med far.
16. Den eneste måde jeg kan redde mit liv, er at gøre det.
17. Far må virkelig elske mig meget.
18. Hvorfor bedrager min krop mig ved at få det godt, når han gør mig ondt.

Kilde: Noel Larsen, USA

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Magtstrukturer i familien

Kilde: Hildebrandt/Christensen, Reitzel, Familier med seksuelt misbrug, side 98

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Magtstrukturer i familien

Kilde: Hildebrandt/Christensen, Reitzel, Familier med seksuelt misbrug, side 98

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Magtstrukturer i familien

Kilde: Hildebrandt/Christensen, Reitzel, Familier med seksuelt misbrug, side 98

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Familier med forskellige typer krænker

1. Kærlighedssøgende/ en følelsesudvekslingsproces finder sted

- Krænkeren er kendetegnet ved at have en positiv hensigt
- Objekttilknytning
- Ikke-voldelig, igen fysisk trusler, igen fysiske traumer
- Magtmotiv er lille (hvis eksisterende)
- Misforstået forsøg på at få kærlighed
- Ikke nødvendigvis individuel psykopatologi

Kilde: M. Strange m.fl.

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Familier med forskellige typer krænker

2. Panseksuel/ en erotisk udvekslingsproces finder sted

- Positiv hensigt
- Objekttilknytning
- Ikke-voldelig
- Magtmotiv kan være til stede
- Forførelse, skyldinducerende
- Ingen fysiske trusler eller traumer
- Alt seksualiseres
- Individuel psykopatologi ikke nødvendigvis til stede

Kilde: M. Strange m.fl.

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Familier med forskellige typer krænker

3. Fjendtligt, projicerende på andre/ en aggressions- og vredes udvekslingsproces finder sted

- Negativ hensigt
- Ingen objekttilknytning
- Oftede voldelig
- Magtmotiv til stede
- Ønsker at skade en anden
- Fysiske trusler til stede
- Fysiske traumer kan være til stede
- Barnet er objekt for krænkerens formål
- Individuel psykopatologi må antages at være til stede

Kilde: M. Strange m.fl.

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Familier med forskellige typer krænkter

4. Grov voldtægt/ en blind raseriudvekslingsproces finder sted

- Negativ hensigt
- Objektforskydning
- Voldelig, livstruende
- Magtmotiv primært
- Fysisk magtanvendelse og trusler
- Ofte fysiske traumer
- Ude-af kontrol raseri

Kilde: M. Strange m.fl.

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Dissociering - definition:

Dissociation som ubevidst reaktion ved traumatisering er knyttet til at traumatiske hændelser har en intensitet og en kompleksitet som gør det umuligt for bevidstheden at integrere oplevelsen, og erindringen bliver bevaret i forskellig tilstande perceptuelt, emotionelt og/eller verbalt/tankemæssigt i ikke sammenhængende elementer.

Kilde: Helen Johnsen Christie, Nic Waals Institut, Oslo

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

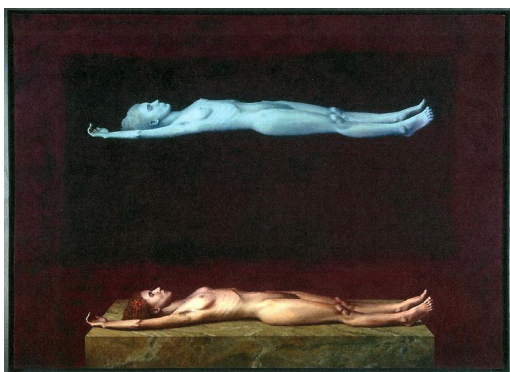

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Dissociering = Kontinuum fra:

- Normal reaktion
- Beskyttelsesform under belastning
- Kronisk alvorlig patologisk reaktion

Kilde: Helen Johnsen Christie, Nic Waals Institut, Oslo

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Typer af dissociering

Primær

Den traumatisk oplevelse splittes op og lagres perceptuelt på et ikke verbalt plan. Oplevelsen lagres som fragmenter: et visuelt billede, lydbillede, smagsoplevelse eller i kropslige fornemmelser.

Sekundær

Ændret bevidsthedstilstand der indebærer en opdeling i en observerende del og en oplevende del.

Tertiær

Dannelse af separate jeg-tilstande.

Kilde: Ut av det tavs rummet, s. 81 - 91

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

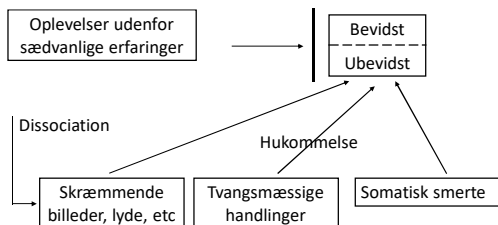

Traumatisk oplevelser

Bevidsthed

Kilde: Helen Johnsen Christie, Oslo, Norge

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

- **Verbal hukommelse:** En sammenhængende fortælling
- Narrativ
- **Perceptuel hukommelse:** Indre billeder, berøringsminder, lugt etc.
- **Motorisk hukommelse:** Vi husker hvordan kroppen bevægede sig
- **Viceral hukommelse:** Den måde kroppens indre organer husker

Kilde: Hele Johnsen Christie, Tidsskrift for Norsk Psykologforening 1997, Ut av det tavse rommet s. 93 - 94

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Psykologisk traume

En omstændighed, hvor en hændelse overvælder eller overgår ens kapacitet til at beskytte psykens velvære og integritet.

En kollision mellem en hændelse og ens ressourcer, hvor hændelsens kraft er større end de mobiliserbare ressourcer ift. effektiv respons og heling.

Kilde: Treating survivors of childhood abuse: psykotherapy for the interrupted life; Cloitre et al., 2006, frit oversat

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

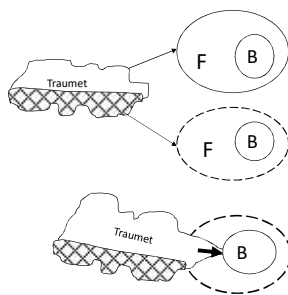

The Protective Shield

Ikke traumatisering:
Som beskyttelse

Traumatisering:
Mangelfuld beskyttelse
Emotionelt eller
fysisk utilgængelige

**Alvorligste
traumatisering:**
Beskytteren bliver
"Bøddel"

Kilde: Helen Johnsen Christie

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Posttraumatisk stressforstyrrelse

Førøget arousal

En vedvarende følelse af at der er fare på færde og at være i øget beredskab: Ængstelig, irriteret, søvnproblemer, aggressivitet, muskelspændinger, angst.

Genoplevelsesfænomener

Flashbacks i vågen tilstand og traumatiske mareridt gentagelsesadfærd.

Undgåelsesadfærd

Bevidsthedsændringer eller følelseslammelse.

Kilde: I voldens kølvand, s. 46 - 66

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

Selvbilledet Den anden Gentagelsessyndromet Selvdestruktivitet

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

---

1. Selvbilledet

- "Jeg er ingenting værd"
- "Jeg er ond"
- "Jeg skammer mig og føler mig skyldig"
- "Jeg er ingen"
- "Jeg er uden sammenhæng"
- "Jeg er mange"

Kilde: "Incest, psykologisk forståelse og behandling" s. 62, Universitetsforlaget, Oslo

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

---

2. Den anden

- "Du er god" (idealisering)
- "Dine behov er vigtigere end mine"
- "Du og jeg har en hemmelighed sammen"
- "Du er uforudsigelig"
- "Du er farlig"
- "Du kommer til at svigte mig"
- "Du er helt anderledes end mig"

Kilde: "Incest, psykologisk forståelse og behandling" s. 62, Universitetsforlaget, Oslo

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

---

3. Gentagelsessyndromet

- Reparationsbehov
- Oplevelse af værdiløshed
- Manglende ret til at sige nej
- Konsekvens af belønnet adfærd
- Manglende diskrimineringssevne
- Overgribers udvælgelse

Kilde: "Incest, psykologisk forståelse og behandling" s. 62, Universitetsforlaget, Oslo

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

---

4. Selvdestruktivitet

- Fortjent straf
- Synliggørelse af smerten
- Tryghed i det kendte
- Erstatning for den psykisk smerte
- Erobre autonomi
- Fordrejet aggression

Kilde: "Incest, psykologisk forståelse og behandling" s. 62, Universitetsforlaget, Oslo

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---

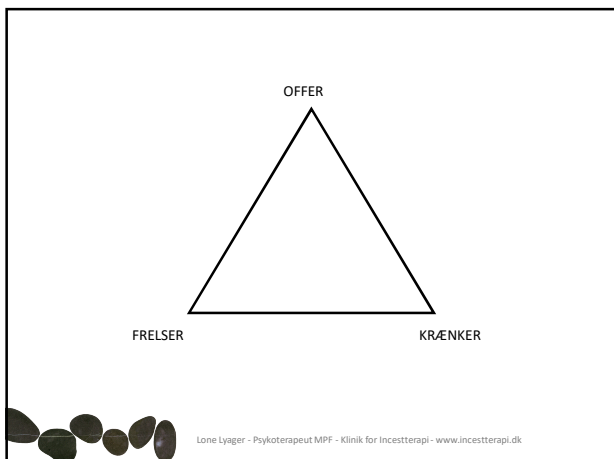

Offer / Krænker / Frelser positionen

- **Offerpositionen:** Jeg er helt forkert, håbløs, inkompetent, afmægtig, lille, svag, udsat, kan aldrig gøre noget godt nok, uanset hvad jeg gør, er det ikke godt nok.
- **Krænkerpositionen:** Du er helt forkert, egoistisk, krævende, håbløs, dum, latterlig, uanset hvad du gør, er det ikke godt nok.
- **Frelserpositionen:** Uden mig og min hjælp, er du fortabt. Du ved ikke selv, hvad der er bedst for dig, men det ved jeg. Selvom du ikke efterspørger min hjælp, så ordner og regerer jeg alligevel på dine vegne.

Lone Lyager - Psykoterapeut MPF - Klinik for Incestterapi - www.incestterapi.dk

---
